

МОНІТОРИНГОВИЙ ВІЗИТ КЛАСТЕРУ З ПИТАНЬ ЖИТЛА ТА НПТ В УКРАЇНІ

щодо утеплення будинків, які не відповідають визначеним гуманітарним стандартам та гуманітарні ремонти об'єктів соціальної інфраструктури у Чернігівську область, 2-3 квітня 2025 року

ЗМІСТ

1. Огляд моніторингового візиту. Карта моніторингового візиту.

2. Моніторинговий візит діяльності Global Emergency Relief, Recovery & Reconstruction (GER3)

➤ Утеплення будинків, що не відповідають мінімальним гуманітарним стандартам.

- GER3. Заміна вікон та дверей.
- GER3. Утеплення горищного покриття.
- Розрахунки щодо ефективності утеплення домогосподарств.
- Рекомендації від Кластеру з Питань Житла щодо технології утеплення горищного покриття.
- GER3: Виклики. Висновки.

3. Моніторинговий візит діяльності The Norwegian Refugee Council (NRC).

➤ Проведення гуманітарних ремонтів об'єктів соціальної інфраструктури. Висновки.

4. Моніторинговий візит діяльності Danish Refugee Council (DRC).

➤ Утеплення багатоквартирних будинків, що не відповідають мінімальним гуманітарним стандартам. Виклики. Висновки.

5. Учасники моніторингового візиту.

1. Огляд моніторингового візиту

2-3 квітня 2025 року Кластер з питань житла та непродовольчих товарів в Україні (далі – **Кластер**) здійснив моніторинговий візит до Чернігівської області.

Метою візиту було оцінити заплановані партнерами активності та перевірити ефективність реалізованих активностей, виявити виклики та прогалини, надати технічні рекомендації.

Географія візиту:

Чернігівська область:

- Чернігівська громада, місто Чернігів.
- Куликівська громада: село Дрімайлівка, село Будище.
- Киїнська громада, село Киїнка.
- Борзнянська громада, місто Борзна.

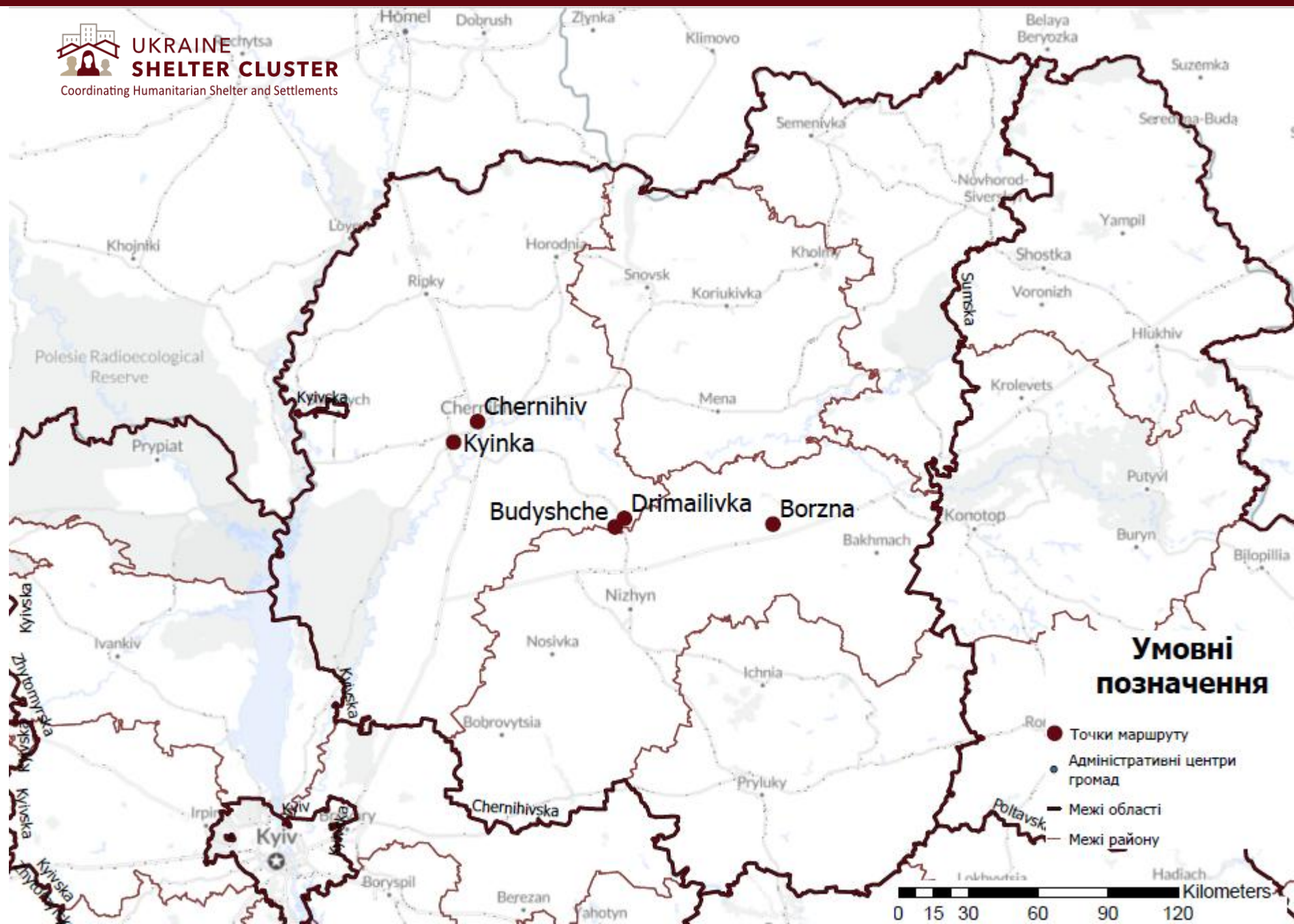
Учасники:

- Кластер з Питань Житла та НПТ.
- Global Emergency Relief, Recovery & Reconstruction (GER3).
- The Norwegian Refugee Council (NRC).
- Danish Refugee Council (DRC).

Активності:

- Утеплення будинків, що не відповідають мінімальним гуманітарним стандартам.
- Проведення гуманітарних ремонтів об'єктів соціальної інфраструктури.

Карта Моніторингового візиту. Чернігівська область

2. GER3. Утеплення будинків, що не відповідають мінімальним гуманітарним стандартам

Вид діяльності: утеплення будинків, що не відповідають гуманітарним стандартам, в яких проживають власники, які не є переміщеними особами (SN203, [Матриці активностей](#)).

Заходи з підвищення теплоізоляції утеплення:

- заміна дерев'яних вікон на енергоефективні тільки в житлових приміщеннях.
- утеплення горищного перекриття.
- заміна входних дверей.

Локація: Куликівська громада: село Дрімайлівка, село Будище.

Кількість відвіданих домогосподарств (ДГ): 5

Цільова група населення: ДГ, в яких проживають самотні літні люди віком 80+, які перебувають на обслуговуванні соціальних робітників.

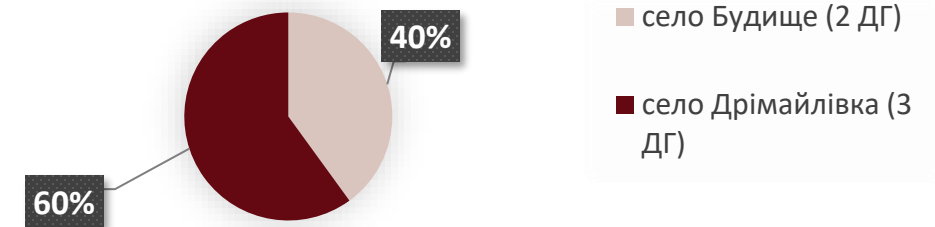
Форма отримання допомоги: через підрядника (у натуральній формі).

Статус активностей: завершено.

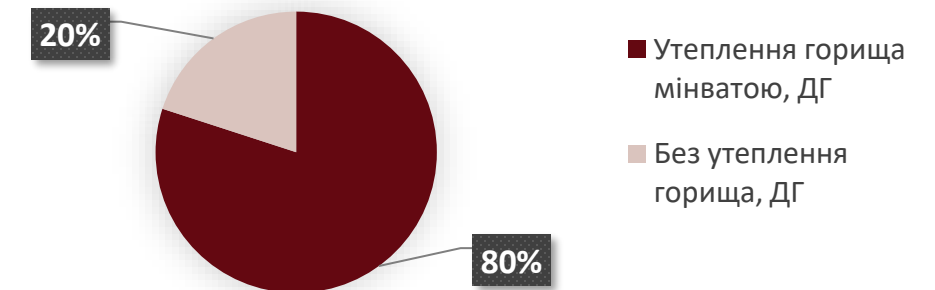
Координація: GER3 координували зусилля з місцевими органами влади, іншими гуманітарними організаціями.

Звітування: інформація про обсяг виконаних робіт внесена на платформу SIDAR та Activity Info.

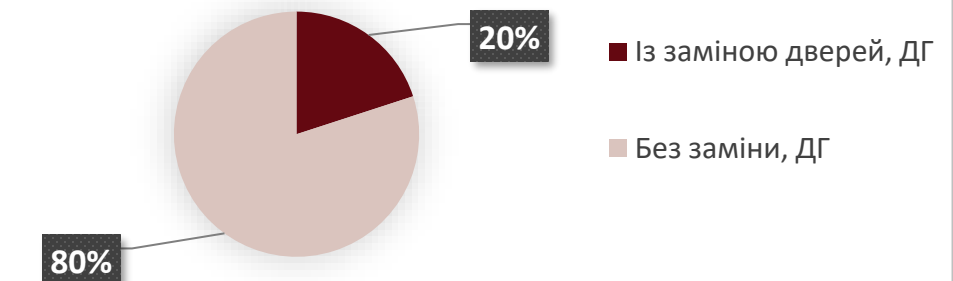
Розподіл домогосподарств за населеними пунктами

Частка домогосподарств з утепленням горища

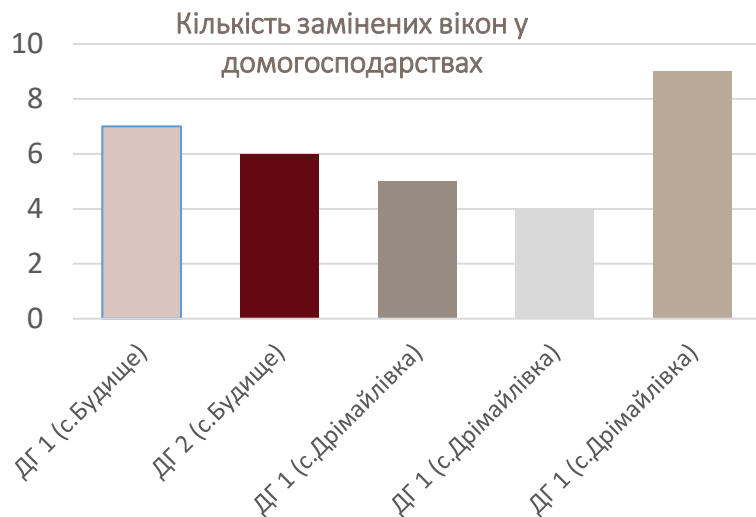
Частка домогосподарств із заміною входних дверей

Партнери реалізовували активність з утеплення будинків, які не відповідають визначеним гуманітарним стандартам згідно рекомендацій

Кластеру з питань НПТ:

- Керівництво з видів діяльності (ст. 20-22);
- Рекомендації щодо підготовки до зими 2024–2025 років (розділ 9.1.2, ст. 28-30).

Монтаж енергоефективних вікон

Комплекс робіт з заміни дерев'яних вікон на енергоефективні включав:

- Заміна дерев'яних вікон на Framex 71 (6 камер, 71 мм, склопакет 4i-15ar-4-15ar-4i, фурнітура AXOR K3, опір теплопередачі $\geq 0.9 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$).
- Оздоблення відкосів. Внутрішня герметизація: акриловий герметик Lacrysil (паронепроникний). Монтаж зовнішніх укосів при необхідності (металевий нащільник, який закриває монтажну піну).
- Монтаж відливів. Заміна підвіконь (за необхідністю або бажанням бенефіціара).

Розрахунки щодо ефективності утеплення вікон та горища у домогосподарствах, виконані представником Кластеру на основі даних, наданих партнером, можна переглянути на наступних [слайдах](#).

Заміна вхідних дверей

Заміна старих дерев'яних дверей на нові утеплені покращила енергоефективність, шумоізоляцію, створила герметичність і усунула протяги, що підтвердила бенефіціар.

GER3 у своїх проектах використовують двері:

- з розмірами 860(960)/2050 мм, товщина коробка становить 95 мм, товщина полотна - 85 мм.
- Утеплення: мінеральна ватою високої щільності.
- Товщина МДФ накладки - 12 мм. Кількість контурів ущільнення - 2.
- Основний замок - циліндровий 252 (ригелі $\varnothing 16 \text{ мм}$), додатковий замок - сувальдний 252 (ригелі $\varnothing 16 \text{ мм}$).

GER3. Утеплення горищного покриття

GER3 реалізував заходи з утеплення горищного покриття у чотирьох із п'яти проінспектованих домогосподарств.

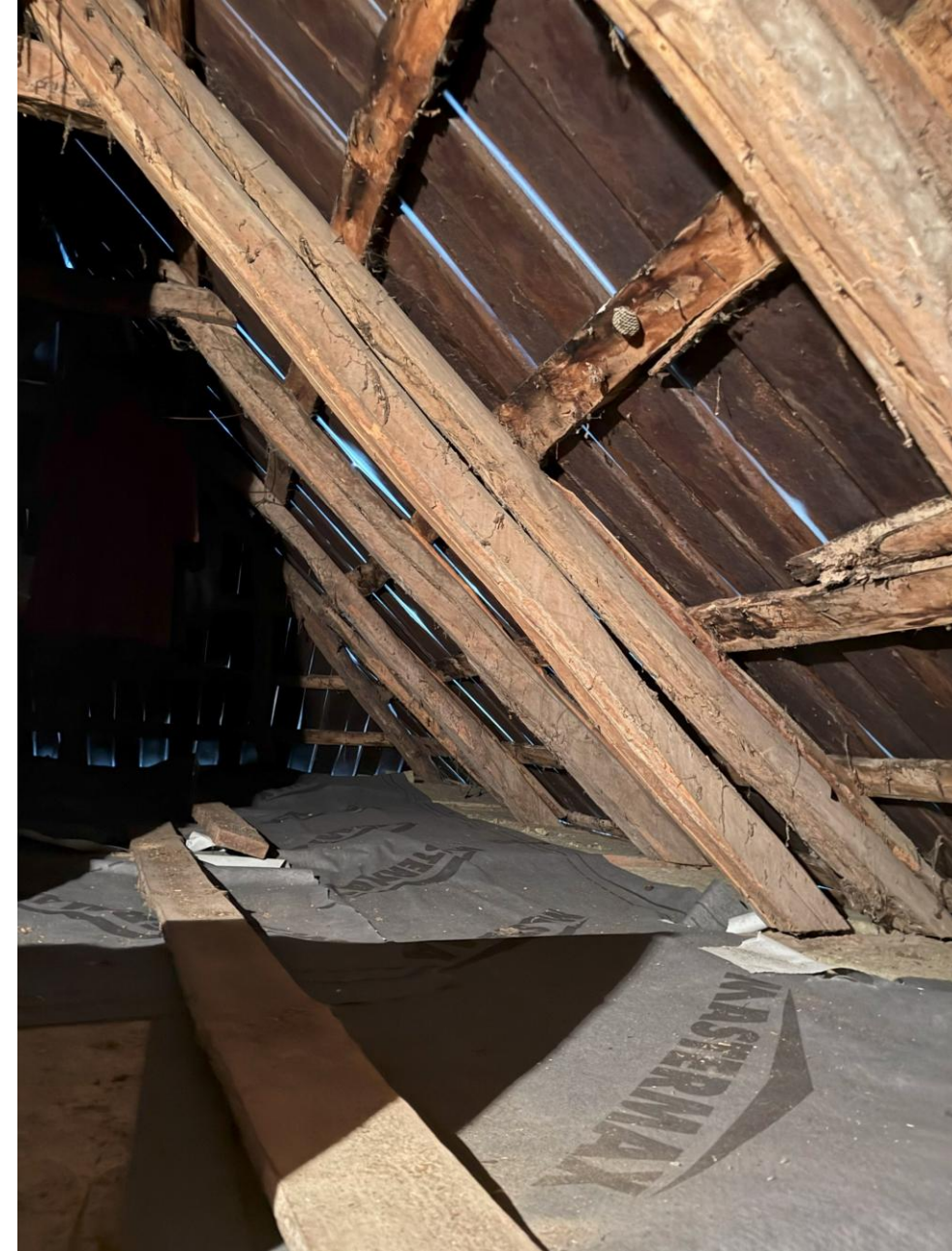
Для утеплення горища використовувалися наступні матеріали:

- Мінеральна вата щільністю 30 кг/м³ Izovat LS (Ізоват ЛС) 100 мм, покрівельний базальтовий утеплювач.
- Супердифузійна мембрана MASTERMAX 3 ECO 115 г/м².

Процес реєстрації та надання допомоги у GER3 :

- Огляд об'єкта ремонту, виконання необхідних замірів. Заповнення заяви на отримання гуманітарної допомоги.
- Виїзд підрядника на відібрані домогосподарства, контрольні заміри, підготовка специфікації з видами робіт та обсягом.
- Підготовка договору про надання допомоги та підписання з власником домогосподарства.
- Реалізація ремонтних робіт відповідно до затвердженого кошторису та графіку.
- Контроль якості та приймання виконаних робіт інженером GER3.
- Підписання акта прийому-передачі наданої допомоги з бенефіціаром.

**Розрахунки щодо ефективності утеплення вікон та горища, виконані представником Кластеру на основі даних, наданих партнером, можна переглянути на наступних [слайдах](#).*

Розрахунки щодо ефективності утеплення домогосподарств

1. Вихідні дані

- Локація (тип будівель), характерних для Куликівської громади Чернігівської області
- Стіни: дерев'яні (зі слів бенефіціарів осика 200 мм), ДГ побудовані у 1960-х.
- Старі вікна: орієнтовний опір теплопередачі $R \approx 0.35 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.
- Старе перекриття: очерет або деревина, обмазана глиною, орієнтований опір теплопередачі $R \approx 0.4 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.

2. Результати після утеплення ДГ партнером GER3

- Віконні конструкції: Framex 71 (6 камер, склопакет 4i-15ar-4-15ar-4i), $R \geq 0.9 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.
- Утеплення горищного перекриття: 200 мм мінеральної вати (Izovat LS, $\lambda \approx 0.036 \text{ Вт}/\text{м} \cdot ^\circ\text{C}$), $R \approx 6.0 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.

3. Порівняння теплового опору:

Щоб оцінити загальний ефект утеплення, врахуємо:

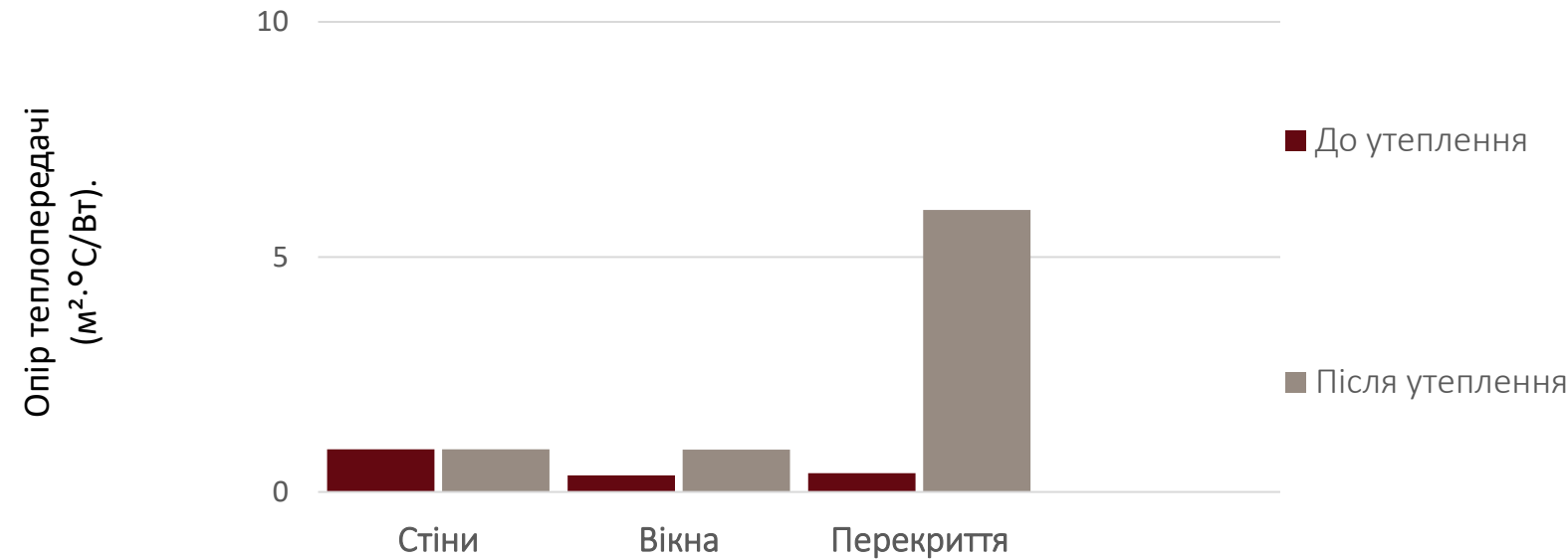
- Старі стіни (дерево 200 мм): $R_{\text{стіни}} \approx 0.91 R_{\text{стіни}} \approx 0.91 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.
- Старі вікна: $R_{\text{старі вікна}} \approx 0.35 R_{\text{старі вікна}} \approx 0.35 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.
- Нові вікна: $R_{\text{нові вікна}} \approx 0.9 R_{\text{нові вікна}} \approx 0.9 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.
- Старе перекриття (очерет, глина): $R_{\text{старе перекриття}} \approx 0.4 R_{\text{старе перекриття}} \approx 0.4 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.
- Нове утеплене перекриття: мінвата 200 мм ($\lambda \approx 0.036 \text{ Вт}/\text{м} \cdot ^\circ\text{C}$), $R_{\text{мінвата}} = 200/36 = 5.56 R_{\text{мінвата}} = 200/36 = 5.56 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$. Разом з мембранами та старим перекриттям: $R_{\text{нове перекриття}} \approx 6.0 R_{\text{нове перекриття}} \approx 6.0 \text{ м}^2 \cdot ^\circ\text{C}/\text{Вт}$.

Розрахунки щодо ефективності утеплення домогосподарств

Порівняння теплового опору

Конструкція	До утеплення (R, м²·°C/Вт)	Після утеплення (R, м²·°C/Вт)
Стіни	0.91	0.91
Вікна	0.35	0.9
Перекриття	0.4	6.0

Графік, який порівнює опір теплопередачі будинку до та після утеплення

Згідно з графіком:
перекриття забезпечує найбільше зниження тепловтрат, а заміна вікон ефективно зменшує втрати тепла.

Висновки:

- Ефективна теплоізоляція зменшує витрати на опалення.
- Загальна енергоефективність будинку покращилась.
- Будинки стали теплішими і комфортнішими. Цей факт також підтвердили бенефіціари.
- Внутрішній клімат будинку став більш стабільним і приємним.
- Менше споживання енергії сприяє зменшенню викидів парникових газів.

Рекомендації від Кластеру з Питань Житла щодо технології утеплення горищного покриття

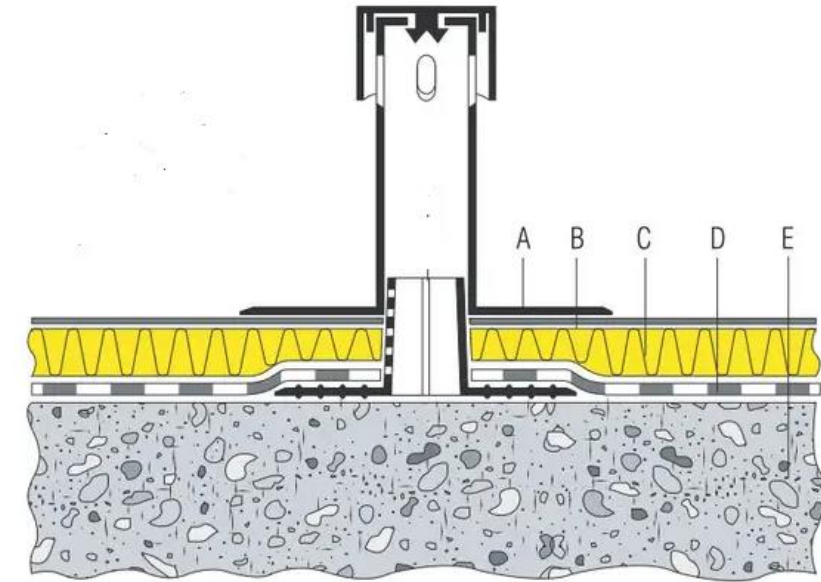
Утеплення горищного покриття:

Утеплення горищного перекриття мінеральною ватою є одним із найефективніших способів зменшення тепловтрат у будівлі ^{1* 2**}.

Технологія утеплення горища:

- Дерев'яні конструкції даху мають бути відкритими, провітрюваними і доступними для огляду та ремонту. У горищному просторі слід передбачити продухи, аератори для вентиляції.
- Для запобігання конденсації вологи під утеплювачем укладається пароізоляційна плівка. Пароізоляція виконується за ДБН В.2.6-31, у місцях примикання до стін її потрібно піднімати на висоту не менше товщини утеплювача. Пароізоляція укладається між балками або лагами, з перетином полотнищ 10 см. Шар має бути безперервним, з герметично склеєними або звареними стиками.
- Теплоізоляційний шар має бути з негорючих матеріалів (НГ) або Г1 згідно з ДБН В.1.1-7. Товщина утеплювача визначається за теплотехнічним розрахунком відповідно до ДБН В.2.6-31. Для забезпечення якісного теплозахисту утеплюючі плити укладаються безперервно, в два шари, з перекриттям стиків для уникнення "містків холоду".
- На покрівлях з обладнанням необхідно передбачити ходові доріжки для обслуговування або ходові трапи (зі схемою конструкції ходового трапу, наданою для Кластеру з Питань Житла та НПТ, партнером РОКАДА, можна ознайомитися на наступному слайді).
- Паропроникна вітрозахисна мембрана укладається по утеплювачу для зниження ризику "містків холоду" та ефективного зменшення тепловтрат. Мембрана повинна мати паропроникність не менше 900 г/м² з врахуванням проклеювання стиків.
- Для виведення вологи з-під теплоізоляційних шарів покрівлі, що попереджує появу конденсату, грибка та інших проблем, використовують аератори (див малюнок 1), які розраховуються не менше 4 шт. на 60 ÷ 100 м² утеплюваної покрівлі ^{3***}.

Вузол монтажу аератора

- А-аератор
- В-мембрана
- С-теплоізоляція (мінеральна вата)
- Д- пароізоляція (плівка)
- Е- існуюче перекриття

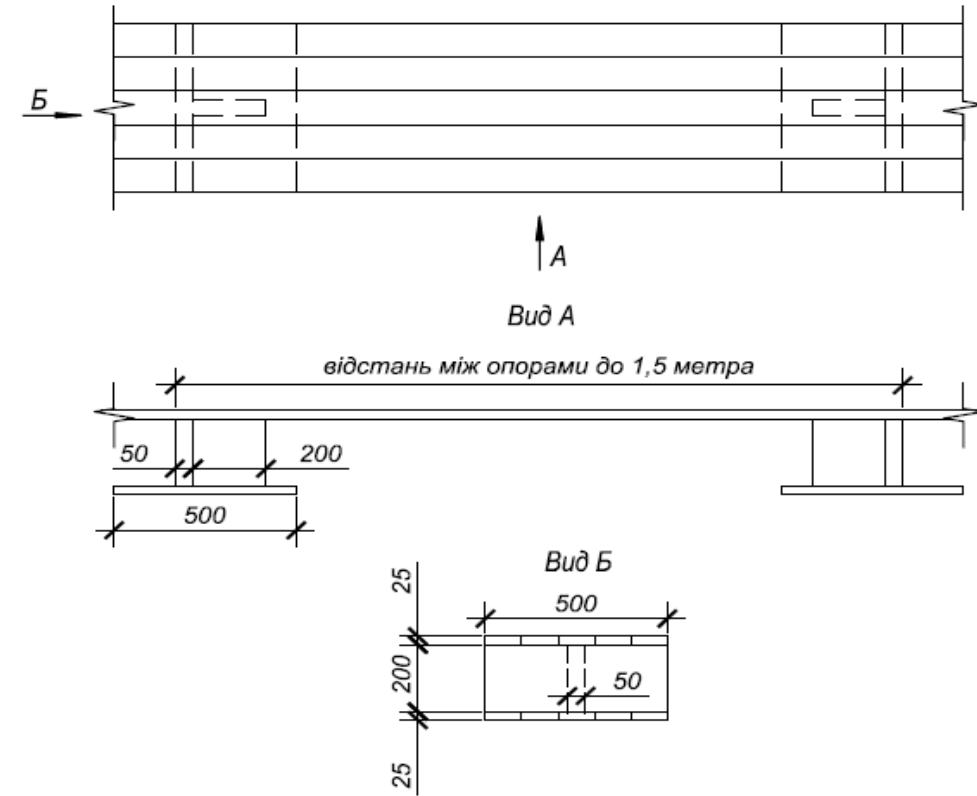
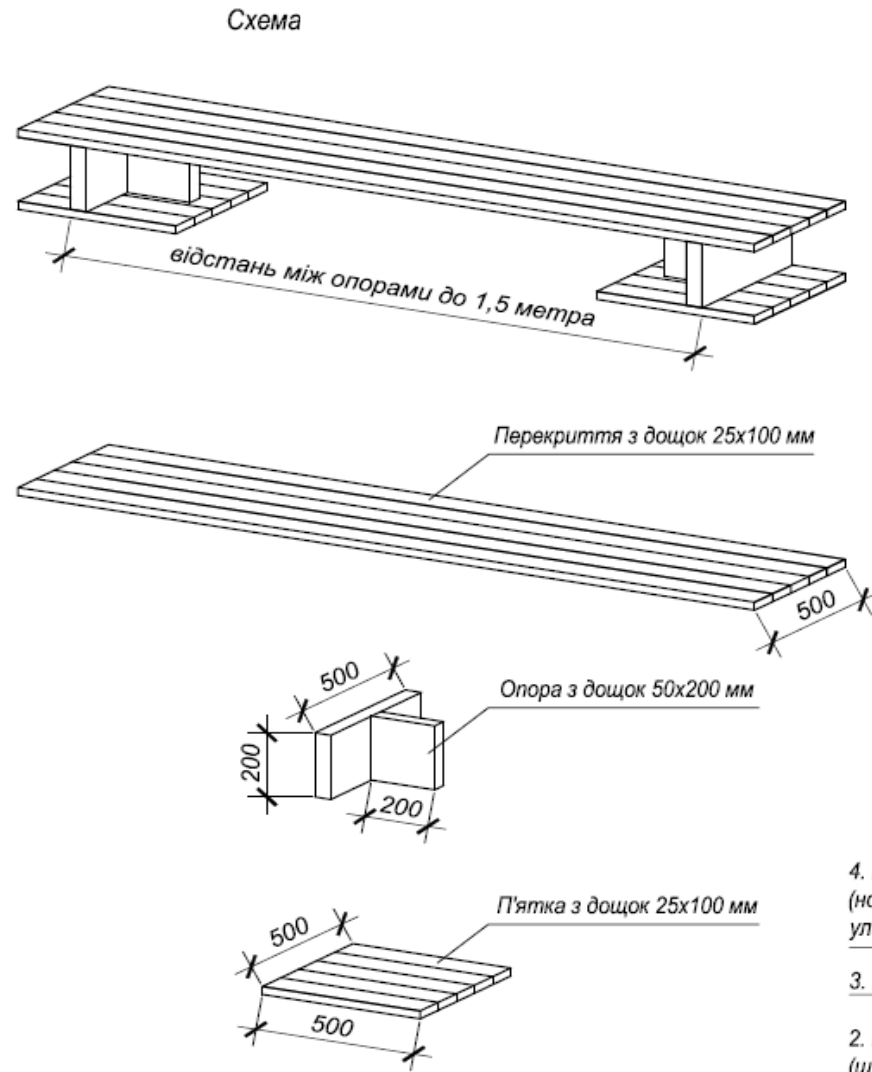
малюнок 1

^{1*} ДБН В.2.6-31:2021 "Теплова ізоляція та енергоефективність будівель"

^{2**} ДСТУ Б В.2.6-189:2013 "Методи вибору теплоізоляційного матеріалу для утеплення будівель"

^{3***} ДБН В.2.6-220:2017 Покриття будівель і споруд.

Детальна схема конструкції ходового трапу

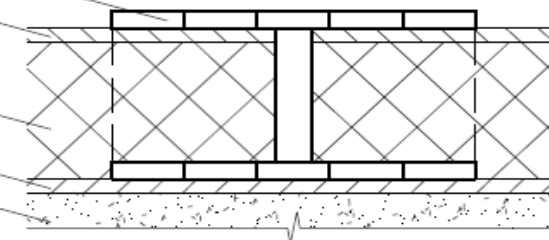
Вузол утеплення перекриття

4. Конструкція ходового трапу
(норма витрат матеріалу на
улаштування = 0,027 м³/м)

3. Гідроізоляція

2. Мінералізовані плити
(щільність матеріалу $\rho=30-40 \text{ кг/м}^3$)

1. Пароізоляція
Перекриття

ВИКЛИКИ:

- ✓ Внаслідок неякісного інформування про критерії відбору отримувачів бенефіціарів, жителі села звертались з уточненням про причини не отримання допомоги.
- ✓ Нестача робітників через мобілізацію.
- ✓ Ускладнена логістика через віддаленість від міст (далекі села).
- ✓ Нестандартна конструкція входних дверей вимагає індивідуального виготовлення, що ускладнює пошук підрядника та збільшує вартість проекту.

ВИСНОВКИ:

- ✓ При плануванні проекту чітко прописувати критерії відбору бенефіціарів та якісно інформувати органи влади. Це допоможе уникнути непорозумінь, забезпечити прозорість процесу та підвищити ефективність реалізації проекту.
- ✓ Активність реалізована згідно з рекомендаціями Кластеру з питань житла та НПТ, і основна мета забезпечення бенефіціарів безпечним, придатним для проживання та енергоефективним житлом досягнута.
- ✓ При розрахунках конденсації вологи в товщі огорожуючої конструкції враховувати встановлення покрівельних аераторів при утепленні горища мінеральною ватою, оскільки вони допомагають виводити зайву вологу. Це запобігає накопиченню конденсату, який може пошкодити теплоізоляційний матеріал і конструкцію даху.
- ✓ Проводити додаткові моніторингові візити партнеру для контролю та реалізації якісного виконання робіт.
- ✓ Всі роботи були виконані вчасно та бенефіціари залишилися задоволеними наданій допомогою.
- ✓ Звітування партнером здійснюється своєчасно в ActivityInfo, а статуси та адреси щодо реалізації утеплення домогосподарств вносяться в SIDAR.

3. NRC: Проведення гуманітарних ремонтів об'єктів соціальної інфраструктури

Вид діяльності: Ремонти об'єктів соціальної інфраструктури (SN301, [Матриці активностей](#)).

Локації: Чернігівська громад, місто Чернігів.

Форма отримання допомоги: через підрядника (у натуральній формі).

Кількість відвіданих об'єктів соціальної інфраструктури: 2.

Цільова група населення, які отримують послуги: діти до 18 років з інтелектуальними /ментальними/ психічними/ сенсорними/ фізичними порушеннями, діти з інвалідністю.

Статус активностей: заплановано.

Об'єкти:

1. **Інклюзивний центр**, де будуть надаватися корекційно-розвиткові послуги дітям, включаючи фахове обстеження, індивідуальні та групові заняття з логопедами, дефектологами, сурдологами та іншими спеціалістами, консультації для батьків та дружній до дітей простір, адаптований до потреб осіб з інвалідністю, сприяючи рівному доступу до якісної освіти й підтримки для дітей з особливими освітніми потребами.

Запланована кількість дітей для обслуговування: орієнтовно 700.

Комплекс запланованих гуманітарних ремонтних робіт :

- заміна вікон, збільшення дверних прорізів, побудова санвузла для обслуговування дітей з інвалідністю, внутрішнє оздоблення та інші супутні роботи.

3. NRC: Проведення гуманітарних ремонтів об'єктів соціальної інфраструктури

2. Інклюзивний центр, в якому ГО "Голос Батьків" надає послуги дітям з інвалідністю, зокрема дітям з ДЦП та аутизмом. Організуються заняття з фізичної терапії, ліпки, психолого-педагогічні та логопедичні заняття, а також соціальна адаптація.

Кількість дітей, які отримують послуги: 90 (дев'яносто).

Комплекс запланованих гуманітарних ремонтних робіт :

- Частковий ремонт рулонної покрівлі, збільшення дверних прорізів, ремонт оздоблення у кімнаті для спортивної реабілітації та в кімнаті для відпочинку дітей після фізичних навантажень.

Висновки:

- ✓ Заплановані активності є обґрунтованими, а обсяг робіт задовольняє потребу у відновленні просторів об'єктів соціальної інфраструктури.
- ✓ Запланований бюджет не перевищує рекомендовану Кластером вартість на об'єкт соціальної інфраструктури, що пошкоджено внаслідок воєнних дій.
- ✓ Виконання ремонтних робіт враховує принципи інклюзивності та створення доступного середовища (розширення дверних прорізів, влаштування санвузла з врахуванням потреб осіб з інвалідністю.
- ✓ Реалізація проекту здійснюється у координації з органами державної влади та Кластером.

4. DRC: Утеплення багатоквартирних будинків, що не відповідають мінімальним гуманітарним стандартам

Вид діяльності: утеплення будинків, що не відповідають гуманітарним стандартам, в яких проживають власники, які не є переміщеними особами (SN203, [Матриці активностей](#)).

Локації: Борзнянська громада, місто Борзна; Киїнська громада, село Киїнка.

Статус активностей: завершено.

Форма отримання допомоги: через підрядника (у натуральній формі).

Цільова група населення: внутрішньопереміщені та непереміщені особи, які є власниками житла.

Заходи з підвищення теплоізоляції утеплення: утеплення фасадів багатоквартирних будинків мінеральною ватою.

Середній бюджет: до 30 000 доларів/ будинок.

Утеплення фасадів підрядники NRC реалізували в декілька етапів згідно українських держаних будівельних норм України (ДБН [В.2.6-31:2021](#), [В.2.6-33:2018](#), ДСТУ [Б В.2.6-36:2008](#)):

- підготовчі роботи (очищення фасаду);
- монтаж теплоізоляційного шару;
- армування;
- декоративна обробка.

Схематичний вузол технології утеплення фасаду наведено *праворуч*.

Вузол утеплення фасаду мінеральною ватою:

4. DRC: Утеплення багатоквартирних будинків, що не відповідають мінімальним гуманітарним стандартам

Виклики:

- Мобілізація робітників підрядника з об'єктів, на яких реалізовувалися утеплення будинків.
- Обхід/облаштування утеплення навколо труб (газові, водопровідні, каналізаційні) вимагає детальної роботи, додаткових матеріалів та часу.

Висновки:

- Утеплення фасаду знижує витрати на опалення до 30–40%.
- Основна мета проекту проекту щодо забезпечення бенефіціарів енергоефективним житлом досягнута вчасно.
- Зовнішнє утеплення фасадів мінеральною ватою є актуальним, енергоефективним рішенням, що відповідає державним будівельним нормам України.^{1* 2** 3***}

^{1*} ДБН В.2.6-31:2021 "Теплова ізоляція та енергоефективність будівель"

^{2**} ДБН В.2.6-33:2018 КОНСТРУКЦІЇ ЗОВНІШНІХ СТІН ІЗ ФАСАДНОЮ ТЕПЛОІЗОЛЯЦІЄЮ. ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ, УЛАШТУВАННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ.

^{3**} ДСТУ Б В.2.6-36:2008 Конструкції будинків і споруд. Конструкції зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією та опорядженням штукатурками. Загальні технічні умови

5. Учасники моніторингового візиту

Кластер з питань Житла та НПТ:

1. Олена Вовк, фахівець з питань житла.
2. Анастасія Тлустяк, перекладач.

Global Emergency Relief, Recovery & Reconstruction (GER3) :

1. Ольга Макаренко, Program officer.

The Norwegian Refugee Council (NRC) :

1. Андрій Крепак, Shelter Coordinator Ukraine Chernihiv.
2. Дмитро Падалка, Shelter & WASH Technical Assistant Ukraine Chernihiv.

Danish Refugee Council (DRC):

1. Андрій Химченко, Shelter and Settlement Officer.
2. Олександр Плющ, Shelter and Settlement Assistant.

Автор звіту
Олена Вовк
Фахівець з питань житла
Кластер з питань житла та НПТ
Дата: квітень 2025 року